

OĞUZ OYAN

“Sosyalist” Enternasyonal mi?

2005'ten beri şu Sosyalist Enternasyonal (SE) ile CHP arasındaki doku uyumsuzluğu üzerine yazıyorum. Aslında sorun daha derinlerde, Avrupa'nın siyasal tarihinin ürünü olan ama giderek kapitalist/emperyalist sistemin hegemonik ilişkilerinin yönetimini üstlenen Avrupa sosyal demokrasisi ile emperyalizme karşı kurtuluş savaşı pratiğinden doğan bir parti arasındaki zorlama ilişkilerde aranmalı.

Bu ilişkilerin zorlama karakteri 2010 öncesinde belirginleşmişti. Sonraki dönemde yeni bir yakınlaşma denendi. Ama şimdi görülüyor ki, tekrar “normal”e dönüş kaçınılmazlaşıyor. Başka deyişle, bağımsızlıkçı karakterini koruyan yani Avrupa Sosyalist Partisi (ASP) hakimiyeti altındaki SE karşısında “çevre ülkenin uslu partisi” konumunu kabullenmek istemeyen bir partiye ve liderine “ayar” çekmek küstahlığından vazgeçilmeyeceği ve Avrupa'nın Türkiye'nin iktidar partisiyle ekonomik ve stratejik ilişkilerinin “ilkeler” uğruna feda edilmeyeceği bir kez daha gösterilmiş oluyor.

Kuşkusuz meselenin kişisel boyutları, basına yansıyan Hannes Swoboda'nın AKP ile özel çıkar ilişkileri de belirleyici olmuştur. Ama işin özü değişmemektedir. Bu bağlamda Prof. Korkut Boratav'ın 26 Mart 2013'teki soL'da “CHP'nin akıl hocaları” yazısı yeniden okunmalıdır. İsterseniz biz de, gene Swoboda'nın Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup Başkan Yardımcısı olduğu dönemde sahnenin önüne çıkarak 2010 Anayasa referandumu dolayısıyla CHP'ye ve liderine, referanduma destek vermesine yönelik tavsiyeleri üzerine 27 Temmuz 2010'da ODATV'ye yazdığımız yazıdan bazı alıntılar yapalım.

“(...) Avrupa sosyal demokrasisi, 1980 sonrasındaki yeni küreselleşme sürecinde çeşitli Avrupa ülkelerinde uzun iktidar deneyimleri yaşadı. Bu deneyimler, Batı’nın sosyal demokrat partilerinin liberalleşerek iyice sistem partilerine dönüşmelerine, sistem tarafından tamamen ehlileştirilmelerine yol açtı. Onların bölüşümcü ve istihdam koruyucu hedefler doğrultusunda devlet müdahalelerini savunan ilkelerini aşındırdı; dünyada kalkınmacı politikaları destekleyen ve küresel dengesizliklere karşı tavır alan üçüncü dünyacı dayanışmalarını, ulus-aşırı şirketlere karşı eleştirel konumlarını tarihe gömdü; tüm “sivri” uçlarını törpüledi. Bu partiler, iktidar deneyimleri sırasında, hala bağımsızlık reflekslerini yitirmemiş, özelleştirmelere karşı eleştirel konumu benimseyen gelişmekte olan ülkelerin sol partilerine soğuk bakmaya başladılar. Aralarındaki çelişkiler giderek uzlaşmaz bir noktaya sürüklendi. Bunu kendi çıkarları açısından gidermenin yolu, gelişmekte olan ülkelere merkez sol hareketleri de sistem partileri haline dönüştürmekten geçiyordu. Bunu başardıkları yerler oldu. Türkiye sağ açısından tam başarı elde edilirken, Türkiye solu açısından ancak kısmi ve geçici başarılar elde edilebildi; Türkiye solundaki bağımsızlık refleksleri tam olarak köreltilemedi. İşte AB sosyal demokrasisinin CHP karşıtlığı ve 2000’lerdeki AKP sevdası bu koşullarda yeşerdi. (...)”

CHP gibi anti-empyrialist bir Kurtuluş Savaşı içinden geçerek kurulan ve bağımsızlıkçı karakteri başat olan bir siyasal formasyonun, Batı’nın hegemonik güç ilişkilerinin gölgesinde sağladığı dış sömürüyle bölüşümcü politikalar uygulayabilen siyasal formasyonlarıyla aynı dili kullanması, aynı ortak noktalardan hareket etmesi sanıldığından daha zordur. Sonuçta bu zorluk, CHP’nin nesnel ve öznel olarak daha sağda değil, daha solda bir çizgiyi temsil etmesi nedeniyle yaşanmaktadır. (...)”

Batının sosyal demokrat partileri kendi sorunlarına çözüm üretmezken, bazen eski sömürgeci alışkanlıkların da etkisiyle, gelişmekte olan ülkelere program dayatmaya, daha da kötüsü, IMF/DB programlarını önermeye eğilimlidirler. Oysa, eşitsizlikleri derinleştiren mevcut küreselleşme biçimine eleştiri yönelten, küreselleşmeye sosyal bir alternatif kazandırmaya çalışan siyasal hareketlerin dünya çapında taban kazanması, Batı Avrupa sosyal demokrasisinden değil, özellikle gelişmekte olan ülkeler üzerinden, Türkiye’den, Latin Amerika’dan ve benzeri coğrafyalardan güçlü bir destek alarak inşa edilebilecektir. Bu bakımdan, CHP’nin küresel sistem tarafından şekillendirilmeye karşı kendini koruması sadece kendi geçmişi ve geleceği açısından değil, Türkiye’nin, Ortadoğu’nun, hatta dünyanın geleceği açısından kritik bir öneme sahiptir.”

